

CODUL DE DEONTOLOGIE MEDICALĂ AL COLEGIULUI MEDICILOR DIN ROMÂNIA

CAPITOLUL I – Dispoziții generale

Articolul 1 Domeniul de aplicare

(1) Prevederile prezentului Cod deontologic sunt obligatorii pentru toți medicii care sunt membri ai CMR, precum și pentru medicii care au dreptul de a presta, temporar sau ocazional, servicii medicale pe teritoriul României.

(2) Medicul se va asigura că sunt respectate: principiile etice care stau la baza cercetării medicale, prevederile din Declarația de la Helsinki, din Convenția de la Oviedo și Regulamentul European 536/2014 privind studiile clinice intervenționale cu medicamente de uz uman precum și că există avizul organismului de reglementare al aspectelor etice de la nivel local sau național, după caz.

(3) Colegiul Medicilor din România și colegiile teritoriale au obligația de a monitoriza și de a lua măsuri pentru asigurarea respectării prevederilor prezentului Cod .

Articolul 2 Comportamentul medicului în societate

Medicul are obligația de a menține permanent o conduită demnă și responsabilă în societate, păstrând o stare fizică și psihică adecvată exercitării profesiei. Este interzis orice comportament sau atitudine care ar putea afecta capacitatea de judecată profesională sau prestigiul profesiei medicale, indiferent de contextul în care acestea se manifestă.

Articolul 3 În înțelesul prezentului cod deontologic, următoarele noțiuni sunt definite astfel:

Diligentă – standard de conduită al medicului, constând în exercitarea profesiei cu responsabilitate, atenție, profesionalism și prudență, fără obligația de a garanta vindecarea pacientului.

Clauză de conștiință – dreptul medicului de a refuza un act profesional contrar convingerilor sale morale, religioase sau etice, fără a pune în pericol viața ori sănătatea pacientului, fără a încălca prevederile legale aplicabile și drepturile pacientului, cu condiția asigurării continuității îngrijirilor medicale.

CAPITOLUL II - Principii fundamentale ale exercitării profesiei de medic

Articolul 4 - Scopul și rolul profesiei medicale

Întreaga activitate profesională a medicului este dedicată apărării vieții, sănătății și integrității fizice și psihice a ființei umane.

Articolul 5 Nediscriminarea

Actul profesional și întreaga activitate a medicului se vor exercita fără discriminare.

Articolul 6 Respectarea demnității ființei umane

(1) În toate situațiile, actul medical, în orice formă sau modalitate s-ar desfășura, se va face cu respectarea demnității umane ca valoare fundamentală.

(2) Respectul trebuie să continue și după decesul pacientului.

Articolul 7 Primordialitatea interesului și a binelui ființei umane

În deciziile sale profesionale, medicul trebuie să se asigure că viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică a pacientului primează în raport cu interesul societății sau al științei.

Articolul 8 Obligația respectării normelor profesionale și de conduită

- (1) Medicul trebuie să depună diligențele și să se asigure că deciziile profesionale și intervențiile medico-chirurgicale realizate respectă normele profesionale și de conduită medicală.
- (2) Medicul este obligat să respecte principiul practicării medicinei bazate pe dovezi.

Articolul 9 Caracterul liberal al profesiei medicale și independența profesională

- (1) Medicul își apără independența profesională și respinge orice ingerință în decizia profesională din rațiuni de rentabilitate economică sau de ordin administrativ.
- (2) Medicul va depune diligențele pentru a optimiza din punct de vedere medical modul de alocare a resurselor disponibile pentru pacienții săi, pe criterii juste, echitabile și prudente.
- (3) Medicul are dreptul și obligația de a refuza orice dispoziție administrativă care contravine standardelor medicale, bunelor practici sau siguranței pacientului, fără a putea fi sancționat pentru acest refuz justificat.
- (4) Medicul are libertatea de a lua deciziile cu caracter medical pe care le consideră necesare pentru prevenția bolilor, diagnosticarea și tratarea pacientului, în limitele legii, în acord cu resursele disponibile, standardele de bună practică, ghidurile, protocoalele și procedurile operaționale aprobate.
- (5) În momentul încheierii unui contract având ca obiect activitatea profesională, medicul se va asigura că prevederile contractuale nu aduc atingere independenței sale profesionale, calității actului medical, legii sau normelor deontologice din prezentul cod.

Articolul 10 Exercițiul profesiei medicale și caracterul necomercial al actului medical

- (1) Profesia medicală nu poate fi practică exclusiv ca o afacere/activitate comercială.
- (2) Exercițarea profesiei medicale are un caracter științific, umanitar și etic, fiind orientată spre interesul pacientului și nu urmărește doar obținerea unui câștig financiar ca scop principal.
- (3) Sunt interzise comportamentele care denaturează relația medicală într-una comercială.

Articolul 11 Caracterul relației medic-pacient

Relația medic-pacient este exclusiv profesională și are la bază competența medicului și respectarea de către pacient a recomandărilor medicale în urma consimțământului informat.

Articolul 12 Obligația diligenței de mijloace

- (1) Medicul își dedică întreaga știință și pricepere sănătății pacientului său.
- (2) Medicul va depune diligențele pentru a maximiza beneficiul medical pentru pacient în funcție de situația medicală a acestuia, competența medicului curant și de resursele disponibile.
- (3) Medicul are obligația să facă demersurile necesare și posibile pentru a facilita transferul către altă unitate medicală atunci când consideră că este în beneficiul pacientului.
- (4) Medicul nu garantează niciodată rezultatul actului medical.

Articolul 13 Principiul specializării profesionale

- (1) Medicul își exercită profesia potrivit specialității și competențelor sale dobândite și atestate conform legii.
- (2) În cazul unor urgențe medico-chirurgicale amenințătoare de viață, medicul își poate depăși competența, indiferent de specialitate, până când un cadru medical cu specializare adecvată preia îngrijirea bolnavului.
- (3) Medicului îi este interzis să exprime opinii negative despre actul medical efectuat anterior de un confrate, cu excepția situațiilor în care este solicitat să exprime o opinie de specialitate în condițiile legii.

Articolul 14 Principiul medicinei bazate pe dovezi științifice

Medicii au obligația de a respecta principiul medicinei bazate pe dovezi științifice, precum și de a promova opinii și mesaje medicale fundamentate pe dovezi științifice, pe adevăr științific verificabil, general acceptate și susținute de comunitatea medicală academică modernă, în conformitate cu legislația în vigoare, în limitele specialității și competențelor medicale deținute.

CAPITOLUL III Reguli generale de comportament în activitatea medicală

Articolul 15 Respectul față de confracți

- (1) Medicul își va respecta confrății în toate împrejurările, având un comportament colegial și profesional.
- (2) Denigrarea sau subminarea publică a colegilor este incompatibilă cu demnitatea profesiei medicale și constituie faptă nedeontologică.

Articolul 16 Comportamentul profesional și etic

- (1) Medicul trebuie să fie un model de comportament profesional și etic, fiind în permanență preocupat de creșterea nivelului său profesional, a autorității și prestigiului profesiei medicale.
- (2) Medicul are obligația să-și actualizeze permanent cunoștințele și pregătirea medicală prin educație medicală continuă acreditată.
- (3) Medicul va depune diligențele pentru a-și desfășura activitatea profesională într-o manieră responsabilă pentru sănătatea publică.
- (4) Medicul are datoria de a aduce la cunoștința organelor competente orice situație medicală de care află și care reprezintă un pericol pentru sănătatea publică.
- (5) Medicul are datoria de a optimiza beneficiul terapeutic raportat la riscurile procedurilor medicale și de a nu expune pacientul unui risc nejustificat.
- (6) Medicul are datoria să respecte membrii comunității medicale.
- (7) Medicul cu atribuții de control și evaluare a activității unui confrate nu poate oferi opinii sau asistență medicală de specialitate pacienților medicului controlat sau evaluat și are obligația de a păstra confidențialitatea datelor la care a primit acces.
- (8) Medicul are obligația de a fi prudent atunci când se exprimă public asupra informațiilor medicale, asigurându-se că afirmațiile pe care le face în legătură cu acestea sunt susținute de dovezi științifice.
- (9) Medicul nu va profita de pacientul său sau de familia acestuia din punct de vedere financiar, profesional, social.
- (10) Angajarea medicului într-o relație intimă cu pacientul atât timp cât relația medic-pacient este în desfășurare constituie faptă nedeontologică.
- (11) Medicul nu poate accepta niciun fel de avantaje materiale sau morale pentru îndrumarea pacienților către alt coleg medic sau către o unitate sanitară publică sau privată.
- (12) a) Medicul nu poate să amâne un tratament, să refuze o metodă de diagnostic sau orice alt serviciu medical (inclusiv terapeutic) în sistemul public sau privat sub motivul invocării nejustificate a lipsurilor materiale sau de altă natură și să îndrepte pacientul către altă structură medicală unde medicul sau afinii săi până la gradul IV are un interes patrimonial sau nepatrimonial.
b) Cazurile de urgență majoră și urgență vitală care sunt transferate către altă structură medicală, sub motivul lipsurilor materiale sau de altă natură, trebuie raportate structurii de control etic local, constituite conform legii la nivelul unității sanitare.
- (13) Medicul trebuie să evite inducerea în eroare a publicului sub orice formă prin care și-ar putea atribui în mod fals primatul asupra unor tehnici/proceduri la nivel regional/național/internațional.

Articolul 17 Limitele angajamentului profesional

- (1) Cu excepția situațiilor de urgențe medico-chirurgicale amenințătoare de viață, angajamentul profesional al medicului nu poate depăși specialitatea și competențele sale dobândite și atestate conform legii, capacitatea tehnică și dotarea materială a unității sanitare. În aceste situații, medicul are obligația de a îndruma pacientul către alți medici sau alte unități sanitare pentru acordarea îngrijirilor medicale adecvate.
- (2) În relația medic-pacient, medicul are datoria de a informa de la început pacientul despre natura și limitele angajamentului său profesional, urmând ca pe parcursul actului medical să informeze pacientul despre afecțiunea curentă, comorbiditățile existente, planul de tratament și recuperare.
- (3) Medicul are obligația de a acorda îngrijiri medicale pacienților, fără a-și pune în pericol propria siguranță.

Articolul 18 Diligența de informare

Medicul va depune diligențele ca pacientul sau reprezentantul său legal să primească informații corecte, fundamentate științific, să înțeleagă informațiile medicale primite, natura și limitele relației medic-pacient și a serviciilor medicale pe care pacientul urmează să le primească.

Articolul 19 Colaborarea cu alți profesioniști din domeniul sănătății

- (1) Interacțiunile profesionale ale medicului cu alți medici sau profesioniști din domeniul sănătății trebuie să fie bazate pe colaborare, sprijin și respect reciproc, toleranță și nediscriminare.
- (2) Medicul care îndrumă pacientul către un confrate are datoria de a-i pune la dispoziție acestuia toate datele medicale de care dispune.
- (3) Medicul curant poate să ia în considerare recomandările altor confrăți referitoare la pacient, păstrându-și în același timp independența profesională.
- (4) Comunicarea interdisciplinară trebuie să fie clară, completă și promptă asigurând continuitatea și coerența actului medical.

Articolul 20 Consultul în echipă

- (1) Medicul curant poate solicita, în beneficiul pacientului, consultul în echipă, urmând ca pacientul sau reprezentantul său legal să fie informați cu privire la opiniile medicale exprimate. Decizia finală aparține medicului curant.
- (2) În situația în care pacientul este evaluat de către o comisie medicală, responsabilitatea profesională revine în egală măsură tuturor membrilor comisiei.

Articolul 21 Dreptul la o a doua opinie medicală

Medicul curant are datoria de a respecta dreptul pacientului la o a doua opinie medicală.

Articolul 22 Circumstanțe care pot afecta independența profesională

- (1) Medicul are datoria de a evita circumstanțele care aduc atingere independenței sale profesionale.
- (2) Circumstanțele, potențiale sau reale, de natură a afecta independența profesională a medicului, pot fi:
- a) acceptarea situațiilor care pot afecta îngrijirile medicale acordate pacientului și necomunicarea acestora către structurile responsabile de corectarea lor.
 - b) orice înțelegere efectuată între medici, între medic și farmacist, între medic și personalul mediu sau auxiliar, între medic și orice persoane fizice sau juridice în scopul obținerii de avantaje patrimoniale și nepatrimoniale de către medic sau de către afinii săi până la gradul IV.

Articolul 23 Refuzul acordării serviciilor medicale

- (1) Cu excepția situațiilor de urgențe medico-chirurgicale amenințătoare de viață, medicul poate refuza relația cu un pacient sau acordarea îngrijirilor medicale în următoarele situații:
- a) dacă aceasta este de natură să îi afecteze independența profesională, imaginea sau nu este conformă cu

exercitarea profesiei;

b) dacă un pacient sau aparținătorii acestuia sunt agresivi verbal și/sau fizic;

c) dacă pacientul manifestă o atitudine ostilă și/sau ireverențioasă față de medic;

d) dacă i se solicită efectuarea unui act medical neconform cu valorile sale morale pe baza clauzei de conștiință, declarată anual în scris la Colegiul teritorial, recomandând pacientului adresarea către un alt medic.

e) dacă pacientul sau reprezentantul său legal solicită efectuarea de acte medicale ilicite sau contrare principiilor etice.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1) medicul îi va explica pacientului sau reprezentantului său legal motivele refuzului.

(3) Cu excepția situațiilor de urgențe medico-chirurgicale amenințatoare de viață, medicul poate refuza preluarea unui pacient nou doar în situațiile în care capacitatea sa profesională este depășită, iar acest lucru ar afecta calitatea îngrijirii. Decizia trebuie să fie justificată medical și profesional, nu subiectiv sau arbitrar.

(4) Refuzul trebuie exprimat într-un mod respectuos, fără discriminare și justificat corespunzător. Ori de câte ori este posibil, medicul va sprijini pacientul în identificarea unei alternative rezonabile pentru preluarea în îngrijire.

Art. 24 Practica independentă a profesiei medicale

(1) Medicii cu practică independentă au obligația de a afișa tarifele aplicate.

(2) Tarifele sunt stabilite de fiecare medic, cu excepția serviciilor medicale furnizate în baza unui contract.

(3) Perceperea unor onorarii de succes de către medicii cu practică independentă este interzisă.

(4) Medicul cu practică independentă poate refuza să presteze servicii medicale în cazul neachitării costurilor aferente, cu excepția urgențelor medico-chirurgicale, amenințatoare de viață.

CAPITOLUL IV – Consimțământul informat

Articolul 25 Acordarea și retragerea consimțământului

(1) Cu excepția situațiilor prevăzute de lege, orice intervenție medicală se poate efectua numai după ce pacientul și-a exprimat consimțământul informat în cunoștință de cauză.

(2) Pacientul își poate retrage oricând consimțământul informat acordat anterior, până la finalizarea procedurilor. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, în condiții de siguranță, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului și devin responsabilitatea acestuia.

(3) Dispozițiile privind retragerea consimțământului sunt valabile și în ceea ce privește consimțământul exprimat de o altă persoană decât pacientul, în condițiile legii.

Articolul 26 Consimțământul în cazul minorilor

(1) În cazul unei intervenții medicale asupra unui pacient minor, consimțământul pentru efectuarea acesteia se obține de la reprezentantul său legal, care declară în scris pe proprie răspundere că deține această calitate, cu excepția situațiilor de urgență medico-chirurgicală amenințatoare de viață.

(2) În funcție de capacitatea sa de înțelegere, pacientul minor trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziilor medicale.

(3) Vârsta legală pentru exprimarea consimțământului informat este de 18 ani.

(4) Minorii își pot exprima consimțământul în absența părinților sau reprezentantului legal, în următoarele cazuri:

a) situații de urgență, când părinții sau reprezentantul legal nu pot fi contactați, iar minorul are capacitatea de a înțelege situația medicală în care se află;

b) situații medicale legate de diagnosticul și/sau tratamentul patologiilor sexuale și reproductive, la solicitarea expresă a minorului în vârstă de peste 16 ani.

Articolul 27 Consimțământul în cazul persoanelor fără capacitatea de a consimți

(1) În cazul în care pacientul major nu are capacitatea de a consimți la o intervenție medicală, aceasta se poate efectua doar cu consimțământul reprezentantului său legal, cu excepția situațiilor de urgență medico-chirurgicală amenințătoare de viață.

(2) Pacientul fără capacitate de a consimți trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziilor medicale.

Articolul 28 Informarea în vederea obținerii consimțământului informat

(1) Medicul are datoria de a furniza pacientului sau, după caz, reprezentantului său legal, informațiile medicale relevante în vederea obținerii consimțământului informat.

(2) Informațiile și modalitatea de furnizare a acestora trebuie să fie adaptate nivelului de înțelegere al pacientului sau, după caz, al reprezentantului său legal.

Articolul 29 Consimțământul informat în situații de urgență

(1) În situațiile de urgență medico-chirurgicală, în care pacientul nu își poate exprima consimțământul informat, acesta va fi solicitat unui reprezentant legal, numit sau ruda cea mai apropiată disponibilă, conform prevederilor legale.

(2) Atunci când consimțământul informat nu poate fi obținut conform legii, de la pacient sau de la reprezentantul legal al acestuia, medicul va soluționa urgența medico-chirurgicală fără a avea consimțământul informat semnat.

CAPITOLUL V Secretul profesional și accesul la datele medicale

Articolul 30 Secretul profesional

Medicul are obligația de a păstra secretul profesional și de a acționa în acord cu dreptul legal al fiecărei persoane la respectarea vieții sale private, atât în timpul desfășurării activității medicale, cât și în afara acesteia, în limitele legii.

Articolul 31 Limitele obligației de păstrare a secretului profesional

(1) Obligația medicului de a păstra secretul profesional este opozabilă față de terți, cu excepția situațiilor prevăzute de lege sau la solicitarea pacientului, cu acordul scris al acestuia.

(2) Obligația medicului de a păstra secretul profesional persistă și după ce persoana respectivă a încetat să îi fie pacient sau a decedat, cu excepția situațiilor prevăzute de lege.

Articolul 32 Transmiterea datelor referitoare la sănătatea persoanei

Medicul are obligația de a transmite informația medicală cu respectarea prevederilor prezentului cod și a legislației în vigoare.

Capitolul VI Situații speciale în exercitarea profesiei de medic

Articolul 33 Medicina de catastrofă

(1) Medicina de catastrofă se referă la situații de urgență de sănătate publică ca urmare a unor epidemii, pandemii, catastrofe, dezastre naturale, accidente cu victime multiple sau război.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1) medicul poate fi pus în situația de a acționa în condițiile unor lipsuri de personal, mijloace materiale și infrastructură, care nu pot fi suplinite corespunzător și nici corectate în timp util.

(3) În situații de catastrofă, medicul nu este responsabil pentru consecințele nefavorabile asupra pacientului, atât timp cât a depus diligențele pentru a salva viața sau integritatea fizică sau psihică a pacientului, raportat la dotările materiale disponibile, specialitatea și competențele medicale dobândite.

Articolul 34 Medicina la sfârșitul vieții

(1) În cazul pacienților la finalul vieții, medicul, în limitele competențelor sale, are datoria de a asigura îngrijiri terminale și paliative fără discriminare pe criterii de vârstă, de diagnostic și prognostic înfaust, în conformitate cu prevederile Ghidului Consiliului European privind îngrijirile la sfârșitul vieții și legislația în vigoare.

(2) Sunt interzise tratamentele inumane sau degradante precum și cele care produc un nivel de suferință nejustificat.

Articolul 35 Telemedicina

(1) Practicarea telemedicinii se va face cu respectarea legislației în vigoare.

(2) Atunci când medicul consideră că actul medical la distanță nu este în beneficiul pacientului are datoria de a recomanda acestuia deplasarea la o unitate medicală sau contactarea serviciului de urgență, după caz.

(3) Medicul trebuie să informeze pacientul despre beneficiile și limitele primirii de îngrijiri medicale la distanță, să obțină consimțământul informat al pacientului și să se asigure că este respectată confidențialitatea.

(4) Medicul are obligația de a documenta actul medical realizat prin telemedicină și de a respecta aceleași standarde profesionale aplicabile și de confidențialitate ca în cazul consultației acordate într-o unitate medicală.

Articolul 36 Folosirea inteligenței artificiale în practica medicală

(1) Medicul poate utiliza inteligența artificială cu respectarea prevederilor legale.

(2) Utilizarea inteligenței artificiale în deciziile medicale nu poate substitui raționamentul clinic al medicului și nu poate declina sau exonera responsabilitatea medicului.

CAPITOLUL VII - Cerințe la întocmirea documentelor medicale

Articolul 37 Conformitatea documentelor cu realitatea medicală

(1) Orice activitate medicală se va consemna în documente adecvate înregistrării activității respective și se va finaliza cu un înscris medical.

(2) Documentele eliberate de medic persoanelor fizice și juridice îndreptățite vor conține doar date medicale care atestă realitatea medicală așa cum rezultă din informațiile pe care medicul le deține în mod legal, asumate sub semnătură olografă sau semnătură electronică extinsă.

Capitolul VIII Relațiile colegiale

Articolul 38 Semnalarea erorilor profesionale

(1) Medicul care ia cunoștință despre aspecte care, în opinia sa, ar putea constitui erori profesionale săvârșite de un confrate, își va informa verbal sau în scris confratele.

(2) Dacă eroarea nu este corectată ori apreciază că nu s-au întreprins toate măsurile adecvate situației, medicul va sesiza Colegiul Medicilor teritorial, fără a face publice informațiile.

Articolul 39 Primordialitatea concilierii

În orice situație litigioasă ori divergență în activitatea profesională, cu un alt membru al Colegiului, înaintea oricărui demers public, este obligatorie procedura de conciliere din cadrul Comisiilor de litigii organizate la Colegiile Medicilor teritoriale.

Articolul 40 Obligația de sprijin reciproc și de loialitate

(1) În toate situațiile și împrejurările legate de exercitarea obligațiilor profesionale, medicii își vor acorda sprijin reciproc și vor acționa cu loialitate unul față de celălalt.

(2) Obligația de sprijin și loialitate trebuie să existe și față de Colegiul Medicilor din România.

Articolul 41 Concurența neloială

(1) Este interzisă practicarea concurenței neloiale în exercitarea activității medicale sau în legătură cu aceasta.

(2) Prin concurență neloială se înțelege orice acțiune, atitudine sau altă formă de manifestare a medicului, în mod direct sau prin intermediul personalului angajat, al colaboratorilor sau a unor terțe persoane, făcută cu scopul de a menține sau atrage pacienți ori de a crește veniturile obținute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenți, cum ar fi:

- a) deturnarea sau încercarea de deturnare a pacienților prin discreditarea unui confrate;
- b) perceperea unor tarife subevaluate în raport cu tarifele practicate sau calitatea prestației, atât din punctul de vedere al prestigiului profesiei, cât și din punctul de vedere al onestității față de pacient, cu scopul de a atrage pacienți ori de a crește veniturile obținute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenți, cu riscul de a oferi servicii la nivel calitativ inferior;
- c) atragerea pacienților cu avantaje materiale oferite sub orice formă;
- d) determinarea pacienților de a se adresa unei anumite unități medicale sau unui anumit medic prin metode de presiune, publicitate mascată sau înșelătoare;
- e) oferirea de avantaje materiale unei persoane fizice sau juridice pentru atragerea pacienților;
- f) racolarea personalului instruit și format la un furnizor de servicii medicale concurent;
- g) încheierea unui acord ilicit cu alți medici, farmaciști sau alt personal din domeniul sănătății, în măsură să afecteze libertatea și independența profesională a medicilor sau în scopul atragerii pacienților;
- h) orice formă de reclamă comparativă sau nefundamentată științific.

(3) Este admis serviciul gratuit sau voluntariatul în scopuri filantropice și nu pentru a menține sau atrage pacienți ori pentru a crește veniturile obținute din activitatea medicală, în detrimentul altor concurenți.

(4) Atragerea pacienților de către medic profitând de mandatul deținut sau de funcția administrativă ocupată este interzisă, fiind contrară principiilor fundamentale ale exercitării profesiei.

(5) Exercițarea unei funcții publice nu trebuie să aducă atingere principiilor de imparțialitate, echitate și demnitate profesională și nu poate fi folosită ca mijloc de promovare personală în scopuri medicale sau comerciale.

(6) Este interzis parteneriatul cu terți din afara sistemului medical, în scopul atragerii pacienților, prin oferirea de reduceri la achiziționarea de servicii sau produse de la aceștia, în scopul obținerii de reduceri sau beneficii într-o anumită unitate medicală.

CAPITOLUL IX - Publicitatea activităților medicale

Articolul 42 Scopul publicității

(1) Publicitatea serviciilor medicale are rol exclusiv informativ cu privire la activitatea și serviciile prestate de medic în unitățile sanitare.

(2) Conținutul publicitar permis se rezumă exclusiv la următoarele informații:

- a) serviciile autorizate în condițiile legii pe care medicul sau echipa medicală le furnizează;
- b) specializările, competențele profesionale, gradele profesionale ale medicului, emise sau recunoscute de Ministerul Sănătății în condițiile legii din România;
- c) titlurile științifice și academice dobândite sau recunoscute în condițiile legii din România;
- d) curriculum vitae profesional și academic al medicului;
- e) denumirea formei de exercitare a profesiei, denumirea comercială, adresa sediului principal și secundar;
- f) logo, siglă, slogan, care respectă principiile deontologice;
- g) toate canalele de comunicare disponibile;
- h) imagini și/sau materiale video care reflectă exclusiv cazuistica proprie, cu respectarea drepturilor pacienților;
- i) informații în vederea educației sanitare a pacientului;

j) orarul de funcționare.

(3) Publicitatea trebuie să corespundă realității și să nu garanteze obținerea unui rezultat, să nu conțină informații false, nefundamentate științific ori care ar putea induce publicul în eroare, care ar putea pune în pericol sănătatea publică sau care ar putea afecta imaginea medicului, a profesiei ori reputația colegilor.

(4) Medicii trebuie să fie vigilenți în ceea ce privește utilizarea numelui, funcției și declarațiilor lor.

Aceștia nu trebuie să tolereze utilizarea numelui sau a activității lor profesionale în scopuri comerciale de către organizațiile publice sau private în care își practică profesia sau cărora le oferă asistență.

(5) Publicitatea trebuie să întrunească următoarele condiții:

- a) să respecte drepturile pacienților;
- b) să fie clară, decentă, onestă, obiectivă, veridică, transparentă, corectă, cu evitarea exprimărilor echivoce și ambigue, ce permit interpretări înșelătoare sau anticoncurențiale;
- c) să nu promită rezultate nerealiste sau garanția rezultatului, să nu includă afirmații înșelătoare conform cărora respectivul serviciu/tratament va vindeca diverse afecțiuni;
- d) să nu fie lipsită de respect față de profesie și confrăți;
- e) să nu încurajeze contractarea de servicii medicale suplimentare fără beneficii clinice pentru pacient;
- f) să respecte secretul profesional;
- g) să respecte principiul ”medicinii bazate pe dovezi științifice”, să conțină doar informații fundamentate științific și să nu promoveze mesaje conspiraționiste;
- h) să respecte reglementările legale, statutare și deontologice privind profesia de medic, drepturile și îndatoririle medicilor, drepturile pacienților, concurența loială și onestă.

(6) Publicitatea medicală nu poate conține:

- a) mențiuni comparative și/sau denigratoare și/sau superlative;
 - b) orice referire la funcții, titluri sau activități care nu au legătură cu exercitarea profesiei;
 - c) prezentarea serviciilor în persoană sau prin intermediar, prin mijloace de comunicare la distanță, pe adresa de e-mail, la domiciliul ori reședința unei persoane sau într-un loc public;
 - d) propunerea personalizată de prestări de servicii, fără ca aceasta să fi fost în prealabil solicitată în acest sens;
 - e) oferirea de consultații medicale prin internet sau alte mijloace de comunicare la distanță, cu excepția celor reglementate legal;
 - f) informații nefundamentate științific;
 - g) informațiile, inclusiv video/audio, ale persoanelor aflate sub tratament în unitățile de asistență medicală, fără consimțământul persoanelor în cauză;
 - h) date cu caracter personal privind starea de sănătate a persoanelor fără consimțământul acestora.
- (7) Medicul nu își va asocia imaginea cu oferirea de facilități financiare, reduceri de prețuri sau alte avantaje materiale.

Articolul 43 Mijloacele de publicitate

(1) Principalele mijloace de publicitate care pot fi utilizate sunt:

- a) firma;
- b) sigla, logo;
- c) corespondență profesională și cărți de vizită profesionale;
- d) pagina de internet (și/sau pagina în cadrul rețelelor de socializare);
- e) participarea la congrese/simpozioane/evenimente/ emisiuni TV/radio/în mediul online/alte evenimente pe teme medicale, forme de pregătire adresate medicilor sau publicarea de studii, articole, comentarii și lucrări științifice, în scopul furnizării de informații medicale și/sau al schimbului de experiență și opinii în beneficiul pacienților și al sănătății publice;
- f) reclame în mediul online realizate în condițiile prezentului cod deontologic;
- g) diseminarea de broșuri ori pliante, în scopul promovării serviciilor medicale furnizate, precum și a importanței actului medical în scopul asigurării sănătății pacientului, precum și a sănătății publice;
- h) publicitate stradală care trebuie să conțină doar elementele prevăzute la art. 42 și nu poate fi amplasată

la o distanță mai mare de 500 m față de unitatea sanitară unde medicul își exercită profesia.

(2) Firma trebuie să fie amplasată atât la sediul principal de activitate, cât și la sediile secundare .

(3) Firma poate să cuprindă următoarele mențiuni: Colegiul Medicilor din România; denumirea formei de exercitare a profesiei, inclusiv numele unității sanitare, adresa sediului principal și/sau secundar (punct de lucru), numele și prenumele medicului; mențiuni privind specialitățile și competențele medicale, gradele profesionale, titlurile științifice, universitare și academice.

Articolul 44 Corespondența

(1) Corespondența medicului în exercitarea profesiei poate cuprinde fără a se limita la :

- a) numărul de telefon, fax, adresa electronică (e-mail) și site web;
- b) indicarea sediului principal și, după caz, a sediului/sediilor secundar(e);
- c) specialitățile și atestatele de studii complementare;
- d) titlurile științifice, gradele profesionale și academice;
- e) sigla formei respective de exercitare a profesiei.

(2) Cărțile de vizită profesionale ale medicului care își desfășoară activitatea în cadrul formei respective de exercitare a profesiei pot cuprinde mențiunile permise corespondenței.

Articolul 45 Pagina de internet (și/sau pagina în cadrul rețelelor de socializare)

(1) Pagina de internet și/sau pagina în cadrul rețelelor de socializare pot avea ca scop doar informarea publicului în legătură cu activitatea profesională.

(2) Site-ul web / pagina în cadrul rețelelor de socializare nu pot conține:

- a) referințe comerciale sau publicitare care nu vizează actul medical și/sau serviciile oferite de forma de exercitare a profesiei, precum ar fi: medicamente, dispozitive medicale, suplimente alimentare și produse cosmetice;
- b) hiperlink-uri cu caracter publicitar pentru produse sau servicii, altele decât cele aflate în legătură directă cu profesia de medic;
- c) hiperlink-uri care să permită accesul direct sau indirect la site-uri web sau alte pagini de internet al căror conținut poate fi considerat contrar principiilor etice și deontologice ale profesiei de medic;
- d) informații false, nefundamentate științific, potențial vătămătoare pentru anumite categorii de pacienți, contrazise de studiile și dovezile medicale acumulate;

(3) Prin internet/social media, medicul poate comunica informații științifice către public sau alți profesioniști, în scop educativ sau sanitar, respectând prevederile legale aplicabile, normele profesionale și obligațiile deontologice.

Articolul 46 Participarea la manifestări științifice medicale sau la publicații științifice

(1) Medicii pot prezenta cazuri clinice/lucrări științifice în scop educativ sau informativ în cadrul congreselor, simpoziunilor, evenimentelor cu scop medical și pot publica studii și articole științifice cu respectarea strictă a confidențialității și identității pacientului în condițiile legii. Orice referire la produse medicamentoase se face numai cu denumirea comună internațională (DCI).

(2) În cadrul manifestărilor științifice sau în publicațiile științifice, medicii au obligația de a respecta principiul medicinei bazate pe dovezi științifice, precum și de a promova opinii și mesaje medicale fundamentate pe dovezi științifice, pe adevăr științific verificabil, general acceptate și susținute de comunitatea medicală academică modernă, cu indicarea sursei informațiilor, în conformitate cu legislația în vigoare, în limitele specialității și competențelor medicale deținute.

Articolul 47 Participarea la emisiuni TV/radio/mediu online/alte evenimente pe teme medicale

(1) Participarea la emisiuni TV/radio/mediu online/alte evenimente pe teme medicale este permisă exclusiv în scopul furnizării de informații medicale și/sau a schimbului de experiență și opinii în beneficiul exclusiv

al pacientului și al sănătății publice.

(2)Prezentările în cadrul acestor evenimente nu vor putea include informații comerciale cum ar fi: prezentări de produse farmaceutice, suplimente alimentare sau de aparatură medicală, mențiuni laudative, înșelătoare sau comparative cu alți confrăți.

(3)Medicii sunt încurajați să participe la campanii de informare în domeniul sănătății și educației pentru sănătate a publicului, inclusiv prin intermediul rețelelor de socializare.

(4)În cadrul acestor activități, medicii vor furniza doar informații bazate pe dovezi și studii științifice, pe adevăr științific verificabil, general acceptate și susținute de comunitatea medicală academică modernă, în conformitate cu legislația în vigoare, în limitele specialității și competențelor medicale deținute și ale dreptului de exercitare a profesiei, fără a-și putea promova propriile servicii sau serviciile altor entități medicale.

Articolul 48 Reclame în mediul online

(1)Reclamele din mediul online trebuie să respecte prevederile Codului deontologic, principiile etice și deontologice și reglementările legale în vigoare.

(2) Publicitatea realizată prin acest mijloc trebuie să ofere informații precise și ușor verificabile despre serviciile medicale oferite, fără inducerea în eroare a pacienților.

(3)Medicul nu poate participa și nu își poate asocia imaginea sau vocea cu niciun fel de producție video, audio etc., destinată publicității unei unități sanitare indiferent de forma de organizare a acesteia, cu excepția structurii/unității medicale publice sau private în care își desfășoară activitatea precum și în spațiul virtual, pe pagina proprie a acesteia.

Articolul 49 Publicitatea și răspunderea disciplinară

(1) Publicitatea realizată cu încălcarea regulilor prevăzute în prezentul cod deontologic sau acordarea de garanții privind rezultatul actului medical constituie abatere disciplinară.

(2) Colegiul medicilor teritorial poate solicita medicului sau formei de exercitare a profesiei să efectueze modificările necesare în cazul în care mijlocul de publicitate utilizat sau garanțiile oferite nu respectă prevederile prezentului cod deontologic sau deciziile Consiliului național al CMR.

(3) Repetarea abaterii disciplinare sau neconformarea cu deciziile colegiului teritorial emise în conformitate cu alin. (2) constituie o circumstanță agravantă, care va fi luată în considerare la aplicarea sancțiunii.

(4) În cazul încălcării obligațiilor stabilite în baza legii, de prezentul cod deontologic și prin deciziile organelor de conducere ale CMR în sarcina formelor de exercitare a profesiei și a altor furnizori de servicii medicale, răspunde disciplinar medicul titular sau asociat al formei de exercitare a profesiei sau, după caz, medicul administrator ori membrii ai consiliului de administrație.

(5) Prevederile privind desfășurarea publicității, conținutul materialului publicitar și garanțiile cuprinse în prezentul cod deontologic sunt aplicabile medicilor, formelor de exercitare a profesiei și tuturor unităților și instituțiilor în cadrul cărora se desfășoară activități profesionale de către medic.

CAPITOLUL X - Cercetarea medicală

Articolul 50 Principii generale

(1) Orice activitate de cercetare medicală va fi efectuată cu respectarea strictă a principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic, în respect deplin față de ființa și de specia umană și în condițiile prevăzute de lege și normele profesiei medicale.

(2) Medicii care asociază cercetarea cu îngrijirile medicale își pot implica pacienții în studii numai cu acordul pacienților sau aparținătorilor legali/tutore în măsura în care acest lucru este justificat de potențiala valoare preventivă, diagnostică sau terapeutică a studiilor respective și doar dacă medicul are motive întemeiate să considere că participarea nu va afecta negativ sănătatea pacientului și relația medic-pacient.

(3) Un studiu clinic intervențional se poate desfășura numai dacă drepturile, siguranța, demnitatea și bunăstarea participanților sunt protejate și au prioritate față de toate celelalte interese iar studiul este conceput să genereze date fiabile și solide.

Articolul 51 Cercetarea pe persoana care are capacitatea de a consimți

Cercetarea pe persoana care are capacitatea de a consimți poate fi făcută numai dacă sunt întrunite următoarele condiții:

- a) riscurile la care sunt supuși subiecții nu sunt disproporționate în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;
- b) proiectul de cercetare a fost avizat de către Comisia Nationala de Bioetică a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale sau de comisiile etice locale;
- c) subiectul cercetării este informat asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor prevăzute prin lege pentru protecția sa;
- d) consimțământul este dat în mod expres, specific, exprimat în mod liber și consemnat în scris;
- e) subiectul cercetării va fi informat despre posibilitatea retragerii consimțământului în orice moment.

Articolul 52 Cercetarea pe persoana fără capacitatea de a consimți

(1) Persoana aflată în incapacitate de a consimți este aceea care, din alte motive decât vârsta legală de dobândire a competenței pentru a-și da consimțământul în cunoștință de cauză, este incapabilă să-și dea consimțământul în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Adulții cu incapacități pot fi recrutați în studiile clinice numai în cazul în care consimțământul a fost obținut de la un reprezentant legal (care va fi informat despre posibilitatea retragerii consimțământului în orice moment) și nu pot fi obținute date cu validitate comparabilă în studiile clinice care implică subiecții/pacienții ce sunt competenți să acorde consimțământul informat.

(3) Cercetarea pe persoana fără capacitatea de a consimți poate fi făcută numai dacă sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute la art. 51 lit. a) - c).

Articolul 53 Cercetarea pe subiecți minori

(1) Minorii pot fi recrutați în studiile clinice numai în cazul în care consimțământul a fost obținut de la părinți sau reprezentanți legali (care vor fi informați despre posibilitatea retragerii consimțământului în orice moment) și în cazul în care studiul poate fi efectuat numai pe minori.

(2) Cercetarea pe subiecți minori poate fi făcută numai dacă sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute la art. 51, lit. a) - c) și dacă minorul în cauză nu are obiecții.

Articolul 54 Diligența medicului în cercetarea medicală

Medicul este dator să depună diligențele necesare și să clarifice toate împrejurările de fapt și de drept atunci când este implicat într-o activitate de cercetare medicală.

Articolul 55 Intervenția asupra persoanei

Nicio persoană nu va putea fi supusă experimentelor, testelor medicale invazive sau non-invazive, tratamentelor sau altor intervenții în scop de cercetare medicală decât în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Articolul 56 Limitări ale cercetării medicale

Sunt contrare scopului și rolului profesiei de medic următoarele activități în domeniul cercetării medicale:

- a) orice intervenție medicală asupra materialelor genetice prin care se urmărește modificarea descendenței unei persoane. Excepție fac situațiile care privesc prevenirea și tratamentul unor maladii genetice, situație în care se vor obține toate autorizările adecvate;
- b) orice intervenție prin care se urmărește crearea unei ființe umane genetic identică cu altă ființă umană vie sau moartă;
- c) crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare;
- d) examinarea caracteristicilor genetice ale unei persoane în alt scop decât medical și strict în condițiile și

procedurile legale;

e) orice intervenție prin care s-ar aduce atingere speciei umane;

f) participarea sau implicarea într-o activitate de identificare a unei persoane pe baza amprente genetice altfel decât în cadrul unei proceduri judiciare penale ori civile sau în scopuri strict medicale ori de cercetare științifică, ambele efectuate strict în condițiile legii;

g) participarea la orice fel de acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman sau produselor sale, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

CAPITOLUL XI - Prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule de origine umană

Articolul 57 Prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule de origine umană de la donatori în viață

(1) Prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule de origine umană de la donatori în viață se fac exclusiv în cazurile și condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil și expres al donatorilor și numai după ce donatorul a fost informat, în prealabil, asupra riscurilor intervenției. În toate cazurile, până în momentul prelevării, donatorul poate reveni asupra consimțământului dat.

(2) În afara cazurilor expres prevăzute de lege este interzisă prelevarea de organe, țesuturi și celule de origine umană de la minori, precum și de la persoane aflate în viață dar fără capacitatea de a consimți.

Articolul 58 Prelevarea de organe, țesuturi și celule umane de la persoane declarate în moarte cerebrală

Prelevarea de organe, țesuturi și celule umane, în scop terapeutic sau științific, de la persoane declarate în moarte cerebrală se efectuează numai în condițiile prevăzute de lege.

CAPITOLUL XII Principii ale analizării cauzelor deontologice

Articol 59 Fapte nedeontologice

(1) Nerespectarea prevederilor prezentului cod constituie faptă nedeontologică și atrage răspunderea disciplinară a medicului.

(2) Sunt contrare principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic următoarele acte:

a) încălcarea principiilor fundamentale ale exercitării profesiei de medic.

b) practicarea eutanasiei și înlesnirea sinuciderii asistate medical;

c) practicarea eugeniei, a clonării umane, precum și a selecției sexului, exceptând patologia genetică legată de sex;

d) utilizarea unor tehnologii genetice nelegiferate;

e) practicarea unei intervenții mutilante, fără indicație medicală;

f) folosirea, invocarea sau inducerea în eroare asupra deținerii unor titluri profesionale, specialități ori competențe profesionale neconforme cu realitatea;

g) respingerea publică, cu excepția dezbaterilor științifice din comunitatea medicală, a unor mijloace de diagnostic, tratament și profilaxie recunoscute de comunitatea medicală;

h) recomandarea nefundamentată științific, publică și individuală, de a efectua sau a refuza unele tratamente și intervenții medicale;

i) refuzul acordării serviciilor medicale, cu excepția situațiilor prevăzute de lege sau de normele profesiei;

j) abandonarea unei persoane care necesită servicii de urgență sau se află în pericol fără asigurarea că aceasta a fost preluat de o unitate medicală sau de un medic ori că beneficiază de condiții adecvate situației în care se află;

k) folosirea unor dispozitive medicale /aparatură/proceduri diagnostice/terapeutice nefundamentate științific sau neacceptate de comunitatea medicală, cu risc pentru pacient sau neaprobat spre a fi utilizate în România, în condițiile legii;

l) cu excepția urgențelor medico-chirurgicale vitale și a medicinei de catastrofă, exercitarea profesiei medicale în condiții care ar putea compromite actul profesional;

- m) emiterea unui document medical pentru care nu există competență profesională;
- n) solicitarea sau acceptarea de avantaje necuvenite, în natură sau în bani, pe căi directe sau indirecte, pentru prestarea unui act medical;
- o) solicitarea sau acceptarea, în timpul relației medic-pacient, din partea pacientului sau a familiei acestuia, de a deveni beneficiarul unor acte de dispoziție, cu excepția cazurilor prevăzute de lege;
- p) facilitarea activității oricărui prestator ilegal de servicii de sănătate;
- q) emiterea unui document medical neconform cu realitatea sau pentru obținerea unui folos nelegal sau imoral;
- r) promovarea în spațiul public a unor practici, metode sau produse cu caracter medical care nu au fost validate științific ori nu sunt acceptate de comunitatea medicală modernă, atunci când acestea pot induce în eroare pacienții și publicul larg, pot pune în pericol sănătatea publică sau pot scădea încrederea populației în actul medical;
- s) utilizarea autorității profesionale de medic pentru a acredita informații neverificate, pseudoștiințifice ori contrare cunoștințelor medicale actuale, nefundamentate pe dovezi științifice sau pe adevăr științific verificabil, cu potențial de a afecta sănătatea publică.
- t) formularea sau susținerea, în spațiul public sau prin mijloace de comunicare în masă, a unor opinii, teorii ori recomandări lipsite de fundament științific și care contravin principiilor medicinei bazate pe dovezi;
- u) participarea medicului la activități din care să rezulte fraudarea sistemului de sănătate.

(3) Medicilor le este interzis :

- a) să se implice în mod direct sau indirect, în scopuri comerciale, în distribuția de: medicamente, remedii, suplimente alimentare, dispozitive medicale, produse cosmetice, aparatură medicală, alte produse legate de sănătate;
- b) să comercializeze medicamente sau alte produse de uz medical sau nemedical;
- c) să facă declarații publice, în orice formă/mediu de comunicare, care pot avea un impact negativ asupra sănătății pacienților sau care pot induce teamă, confuzie ori comportamente contrare recomandărilor medicale validate științific;
- d) să emită opinii publice referitoare la aspecte medicale care exced competenței și specialității lor profesionale, prezentându-le ca fiind avizate sau autorizate;
- e) să recurgă la prestigiul conferit de profesia medicală pentru a susține informații nevalidate științific sau incompatibile cu normele de bună practică medicală.

(4) Exercițarea profesiei de medic este incompatibilă cu calitatea de angajat sau colaborator al unităților de producție ori distribuție de produse farmaceutice, materiale sanitare, reactivi sau aparatură medicală.

Articolul 60 Interdicția exercitării actului medical în spații neavizate

Medicilor le este interzis să acorde consultații, să elibereze rețete sau să furnizeze consiliere medicală în spații neavizate ori în orice alt loc în care se oferă spre vânzare medicamente, produse sau dispozitive medicale pe care aceștia le recomandă, le prescriu sau le utilizează în exercitarea profesiei.

Excepție fac activitățile medicale reglementate prin lege, caravanele medicale sau activitățile medicale organizate, avizate de direcțiile de sănătate publică precum și acordarea primului ajutor.

Articolul 61 Atitudinea medicului pe parcursul desfășurării anchetei disciplinare

(1) La solicitarea comisiilor Colegiului Medicilor, medicii cărora le-au fost solicitate date în legătură cu soluționarea sesizării, trebuie să acționeze cu maximă diligență, netergiversând comunicarea datelor solicitate.

(2) În cazul solicitării adresate medicului intimat referitor la date și informații necesare soluționării cauzei disciplinare, se va indica termenul până la care urmează să se facă comunicarea datelor sau informațiilor solicitate, cu consecința decăderii din dreptul de a le furniza ulterior, în cazul depășirii nejustificate a termenului stabilit.

(3) Pe parcursul anchetei disciplinare, medicul intimat trebuie să aibă o atitudine politicoasă, adecvată, conformă cu statutul de medic și să dea dovadă de totală colaborare.

(4) Este interzisă antepunerea și furnizarea de informații persoanelor aflate în afara anchetei disciplinare de către medicii implicați în desfășurarea anchetei disciplinare.

Articolul 62 Conflictul de interese în practica medicală

(1) Medicul are obligația de a lua măsuri pentru a evita situațiile în care interesul personal poate prevala asupra interesului pacientului.

(2) Medicul are obligația de a identifica și de a înlătura orice situație reală sau potențială, de conflict de interese apărută în practica medicală, care ar putea influența deciziile medicale.

PROIECT